

Propuneri pentru modificarea Legii nr. 51/1995 cu note de fundamentare

Art. 1

Textul actual	Textul propus
	<i>La art. 1 alin. (1) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
(1) Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei.	(1) Profesia de avocat este de interes public și liberă, cu organizare autonomă , în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei.

Notă: Legiutorul prin OUG nr. 29/2020¹ a recunoscut *caracterul de interes public* al activității avocatului, caracter confirmat și în jurisprudența² anterioară a Curții Constituționale.

Totuși, *Legea nr. 51/1995 nu a statuat în acest sens*, conferind numai asupra UNBR calitatea de *persoană juridică de interes public* [art. 59 alin. (2) din Legea nr. 51/1995]. Această omisiune se impune a fi înlăturată, prin clarificarea caracterului de interes public al *activității* avocatului, astfel încât acest caracter să nu mai fie pus sub îndoială. Caracterul de interes public al activității desfășurate de membrii altor profesii juridice este expres prevăzut în legile care reglementează activitatea lor: art. 3 alin. (1) din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, art. 2 alin. (1) din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești.

Independența este un caracter al activității avocatului [art. 2 alin. (1) al Legii nr. 51/1995], și *nu al organizării profesiei de avocat*. Textul actual declară *profesia* ca fiind independentă, dar având organizare autonomă, ceea ce constituie un oximoron care trebuie înlăturat. Independența nu este compatibilă cu autonomia aceluiasi obiect al reglementării, autonomia presupunând o stare limitată de control intern în timp ce independența se referă la deplina libertate a entității care formează obiectul reglementării.

Noțiunea de *funcționare autonomă* nu poartă conținut normativ, subsumându-se noțiunii de *organizare autonomă* a profesiei, și din acest motiv, pentru claritatea textului, sintagma trebuie înlăturată, fiind superfluă.

¹ Art. X alin. (5) al OUG nr. 29/2020 (M. Of. 230/2020.03.21) prevede după cum urmează: „*Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile, în mod corespunzător, și pentru următoarele profesii care îndeplinesc servicii de interes public: formele de exercitare a profesiei de notar public, formele de exercitare a profesiei de avocat și formele de organizare a activității profesiei de executor judecătoreesc, a căror activitate este afectată direct prin măsurile dispuse de autoritățile publice, pentru prevenirea și combaterea pandemiei determinate de infecția cu coronavirusul COVID-19. Criteriile pe baza cărora sunt stabiliți beneficiarii acestei măsuri se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.*”

² A se vedea Decizia nr. 182 din 29 martie 2018 a Curții Constituționale (M. Of. 531/27.06.2018) punctul 34: „*Organizarea exercitării prin lege a profesiei de avocat, ca de altfel a oricărei alte activități ce prezintă interes pentru societate, este firească și necesară, în vederea stabilirii competenței, a mijloacelor și a modului în care se poate exercita această profesie, precum și a limitelor dincolo de care s-ar încălca drepturile altor persoane sau categorii profesionale. Totodată, Barourile și Uniunea Națională a Barourilor din România sunt asociații profesionale cu un specific deosebit, iar activitatea desfășurată de aceste asociații și de membrii lor este una de interes public, ceea ce impune o reglementare legală mai cuprinzătoare, chiar și în ceea ce privește calitățile membrilor, condițiile de organizare și funcționare, nedemnitățile, incompatibilitățile, răspunderea disciplinară și altele.*”

Textul art. 1 alin. (1) se impune a fi modificat și datorită formulării excesiv de pompoase raportat la realitățile actuale ale profesiei de avocat.

Textul actual	Textul propus
	<i>La art. 1 alin. (3) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
(3) Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept. Nulitatea poate fi constatată și din oficiu.	(3) Constituirea și funcționarea de barouri, alte organizații sau entități cu sau fără personalitate juridică având denumiri sau activități similare acestora, sau care sunt asemănătoare prin denumire sau prin domeniul lor de activitate formelor de exercitare a profesiei de avocat, în afara U.N.B.R. și formelor de exercitare a profesiei de avocat prevăzute de prezenta lege sunt interzise.

Notă: Această reglementare este necesară pentru a asigura ca nicio persoană fizică sau juridică să nu mai poată înființa forme de exercitare a profesiei de avocat, asociații, fundații, federații, uniuni sau societăți care exercită fără drept activitatea avocațială, respectiv „barouri paralele” (care în realitate sunt grupuri infracționale organizate) în afara UNBR.

Fenomenul avocaturii clandestine exercitată în masă este specific doar României, dintre membrii actuali ai UE. La documentarea acestor note de fundamentare nu a fost identificat niciun alt exemplu de existență a unor grupuri infracționale organizate, similare „structurii Bota”. În niciun alt stat european acest fenomen n-a căpătat o asemenea amploare, și nu a fost tolerat și chiar încurajat de autoritățile publice și instanțele de judecată³ într-o asemenea măsură.

Precizarea cu privire la domeniul de activitate este necesară datorită numărului mare de persoane juridice organizate în temeiul OG nr. 26/2000 și al Legii nr. 31/1990 care au fost înființate cu scopul de a exercita profesia de avocat în mod clandestin, grupul infracțional organizat cunoscut ca „structura Bota” fiind doar o manifestare a acestui fenomen nociv mult mai larg.

Textul actual	Textul propus
	<i>La art. 1 după alin. (3) se introduce un nou alin. (4) cu următorul conținut:</i>
(nu există)	(4) Sunt nule de drept, indiferent de existența sau întinderea vătămării produse și indiferent de existența erorii comune, actele de constituire și de înregistrare ale organizațiilor și entităților interzise prin prevederile alin. (3), precum și toate actele specifice organizării și exercitării profesiei de avocat emise, sau încheiate de ele, sau de către persoanele care participă la activitatea lor, în nume propriu sau în numele altor persoane. Nulitatea va fi constatată din oficiu.

Notă: Consecințele înființării și funcționării unor entități și grupuri infracționale organizate care exercită fără drept profesia de avocat trebuie să se înfățișeze în *forma nulității absolute*.

³ NUP pentru legalitatea UNBR Bota, <https://www.luju.ro/avocati/barouri/nup-pentru-legalitatea-unbr-bota-penitenciarul-rahova-l-a-acuzat-de-fals-pe-florentin-scaletchi-presedintele-oado-dupa-ce-asupra-acestuia-a-fost-gasit-un-card-de-avocat-la-uniunea-lui-pompiliu-bota-dosarul-a-fost-solutionat-cu-neinceperea-urmaririi-penale>.

Nu este însă suficient ca nulitatea să intervină numai în privința actelor de constituire și de înregistrare ale acestor entități care operează în afara legii, fiind angajate în activități infracționale, ci și în nulitatea actelor emise sau încheiate de către acestea, dacă ele sunt specifice exercitării profesiei de avocat.

Din acest motiv propunem mutarea într-un nou alineat și completarea prevederilor actualelor teze a II-a și a III-a ale art. 1 alin. (3).

Fără această prevedere măsura de la alineatul (3) nu ar avea niciun efect, fiind lipsită de o sancțiune descurajantă, care să afecteze inclusiv „clientela” celor care exercită fără drept profesia de avocat.

În asemenea cazuri nu trebuie tolerate limitări ale efectelor nulității actelor în pricină, deoarece ele rezultă din săvârșirea infracțiunii de *exercitare fără drept a unei profesii sau activități* (art. 348 C. pen.).

Principiul *fraus omnia corrumpit* permite ca aceste acte să fie anulate indiferent de forma întocmirii, locul utilizării și existența posibilă a erorii, chiar comune.

Textul actual	Textul propus
(nu există)	<i>La art. 1 după alin. (4) nou introdus se introduce un nou alin. (5) cu următorul conținut:</i> (5) Refuzul sau omisiunea împiedicării exercitării fără drept a profesiei de avocat, de către un funcționar public în cursul exercitării atribuțiilor sale de serviciu constituie infracțiunea de abuz în serviciu.

Notă: Funcționarii publici sunt obligați să impună respectarea ordinii de drept în activitatea lor. Totuși, în practică sunt întâlnite cazuri în care funcționarii publici permit unor persoane care exercită fără drept profesia de avocat desfășurarea nestingherită a acestei activități.

Numărul mare de societăți de „intermediere” cu sedii în imediata vecinătate a sediilor unor instituții cum ar fi oficiile Registrului Comerțului sau birourile și oficiile ANCP și ANAF arată peste orice dubiu amploarea fenomenului.

Mai mult, persoane fizice, acționând în mod repetat în temeiul unor procuri speciale autentice, exercită fără drept profesia de avocat în mod nestingherit.

Din acest motiv profesia de avocat este exercitată în mod clandestin în masă, iar veniturile realizate de către cei care exercită fără drept această profesie nu sunt fiscalizate. Este de neconceput, ca funcționarii publici să tolereze, sau chiar să încurajeze un asemenea fenomen deja generalizat. Nicio altă profesie liberală nu se confruntă cu exercitarea elementelor domeniului său exclusiv de activitate de către persoane care nu sunt membrii ai profesiei respective.

Prevederea propusă nu face decât să concretizeze conținutul abstract al laturii obiective a infracțiunii de abuz în serviciu, faptă definită de articolul 297 alin. (1) din C. pen. care sancționează comportamentul *”funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu (...) nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice.”*

În acest caz persoanele care suferă prejudiciul sunt avocații care își exercită profesia în mod legal, și Statul Român, care este privat de venituri la bugetul de stat.

Art. 2

Textul actual	Textul propus
	<i>La art. 2 alin. (2) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
(2) Avocatul promovează și apără drepturile, libertățile și interesele legitime ale omului.	(2) Avocatul apără și promovează drepturile, libertățile și interesele ale persoanelor fizice și juridice în limitele legii. Avocatul exercită funcția de apărare în procesul penal și acționează, cu drepturile conferite asupra lui prin împuternicirea avocațială, în numele, pe seama și în interesul persoanelor fizice și juridice. Avocatul este reprezentantul de drept comun al persoanelor fizice și juridice ori de câte ori ele nu acționează în nume propriu, sau în exploatarea unei întreprinderi.

Notă: Formularea actuală a art. 2 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 este defectuoasă și lacunară.

Pe de o parte, sunt recunoscute prin instrumente internaționale numai *drepturile și libertățile fundamentale* ale omului. „[I]nteresele legitime ale omului” ca și categorie juridică de sine stătătoare este pur și simplu inexistentă.

Textul, menit să determine misiunea și utilitatea socială a avocatului și a profesiei sale, are un caracter abstract excesiv, specific reglementărilor din sistemele totalitare de drept. Norma este pompoasă și enunțiativă, în timp ce nu stabilește drepturi și obligații concrete. Acest caracter abstract produce consecințe profunde, așa cum s-a văzut de exemplu în conținutul deciziei de condamnare a confratelui nostru avocat Roșu.

Acest text profund criticabil pe de o parte enunță un principiu care nu se recunoaște în activitatea avocațială efectivă. Drepturile omului sunt ocrotite, cu relativ puține excepții, de normele juridice de sorginte internațională doar în cazul persoanelor fizice, și sunt inexorabil legate de noțiunea de drepturi și libertăți fundamentale. Nu toate drepturile și libertățile sunt însă considerate a fi de acest fel. Activitatea avocațială poate presupune și apărarea intereselor unor persoane juridice, sau apărarea și promovarea unor interese legitime care nu sunt socotite a fi inerente persoanei umane (nu sunt „ale omului”).

Pe de altă parte, textul impune ca avocatul să acționeze în apărarea unui sistem de drept abstract, *ca agent al ordinii publice*, „promovând” și „apărând” drepturile și interesele unei entități abstracte (ale „omului” în general), și nu ale clientului cu care se află în raporturi contractuale. Or, baza activității avocatului este contractul de asistență juridică.

Dacă avocatul este chemat să apere ordinea de drept în general în acest fel, ca un agent al interesului public, de ce nu a impus legiuitorul cu mai multă vigoare reprezentarea obligatorie prin avocat în procesul civil; de ce au fost în mod constant diminuate domeniile de activitate ale profesiei de avocat; de ce a fost redus numărul situațiilor de asistență obligatorie în procesul penal; de ce nu este respectat avocatul, ca reprezentant al justițiabilului când prezintă o împuternicire avocațială?

În realitate lipsa generală de respect față de avocat este incompatibilă cu o astfel de abordare, cu atât mai mult cu cât apărarea și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale este o obligație asumată de stat prin tratate internaționale.

Dacă avocatul nu exercită puterea publică, asemeni unui notar public, atunci nu are niciun rost menținerea reglementării în forma sa actuală. Avocatul trebuie considerat prin lege ceea ce este și în realitate: un reprezentant al intereselor clientului, puterile sale de reprezentare fiind născute exclusiv din contractul de asistență juridică. Avocatul apără clientul, drepturile

și interesele acestuia, conform normelor care guvernează acest contract, el nefiind ținut să considere orice alți factori în desfășurarea activității sale decât contractul și legea.

Analizând modelele de reglementare în spațiul internațional, unele sisteme (ca cel francez⁴) nu definesc pe larg misiunea avocatului, ci se limitează la enumerarea activităților specifice acestei profesii, în timp ce altele (ca norma existentă în Germania,⁵ Bundesrechtsanwaltsordnung, denumită în continuare prin abrevierea denumirii germane ca „Brao.”) conțin o asemenea definiție generală.

Propunem adoptarea modelului german⁶ de reglementare, mai apropiat abordării inițiale a legiuitorului român, care a ținut să explicitizeze obiectul activității avocațiale.

Propunem însă explicitarea rolului avocatului ca apărător al intereselor clientului său, pentru a preîntâmpina orice confuzie în legătură cu rolul său.

Având în vedere realitățile profesiei, și formularea actuală paternalistă a textului art. 2 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 propunem modificarea acestuia pentru a reflecta misiunea avocatului într-un stat de drept: cea a promovării și apărării drepturilor, libertăților și intereselor clienților, prin orice mijloace care sunt îngăduite de lege.

Textul propus concretizează activitatea avocatului, de apărător în procesul penal și de reprezentant al justițiabililor în materie civilă și procesual-civilă.

Textul actual	Textul propus
	<i>La art. 2 alin. (3) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
(3) Avocatul are dreptul să asiste și să reprezinte persoanele fizice și juridice în fața instanțelor autorității judecătorești și a altor organe de jurisdicție, a organelor de urmărire penală, a autorităților și instituțiilor publice, precum și în fața altor persoane fizice sau juridice, care au obligația să permită și să asigure avocatului desfășurarea nestingherită a activității sale, în condițiile legii.	(3) Avocatul are dreptul să reprezinte sau după caz să asiste persoanele fizice și juridice în fața instanțelor judecătorești și a altor organe de jurisdicție, a organelor de urmărire penală, a autorităților și instituțiilor publice, precum și în fața tuturor persoanelor fizice sau juridice.

Notă: Textul art. 2 alin. (3) se impune a fi modificat și explicitat. Explicitările necesare trebuie cuprinse în alineate noi, pentru a evita supraaglomerarea deja vădită în textul actual al art. 2 alin. (3).

Textul actual	Textul propus
	<i>La art. 2 după alineatul (3) se introduc noile alineate (3¹)-(3⁴) care vor avea următorul conținut:</i>
(nu există)	(3¹) Împuternicirea avocațială întocmită și înregistrată conform prezentei legi are dată certă și putere probantă deplină, până la înscrierea în fals.
	(3²) Mandatul acordat prin împuternicire avocațială în condițiile alineatului precedent

⁴ A se vedea Legea nr. 71-1130 din 31 decembrie 1971 modificată, <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000508793&dateTexte=vig>, art. 3 alin. (1), art. 7 alin. (1).

⁵ A se vedea Legea privind organizarea și exercitarea activității de avocat (Bundesrechtsanwaltsordnung) <https://www.gesetze-im-internet.de/brao/>

⁶ În modelul german rolul avocatului este definit astfel la §-ul 1 al legii mai sus arătate, sub titlul marginal Rolul avocatului în apărarea drepturilor: „Avocatul este un organ independent al apărării drepturilor.” Acest rol este explicitat în §-ul 3 în felul următor: „(1) Avocatul este sfătuitor independent și reprezentant desemnat cu privire la toate problemele juridice. (2) Dreptul său de a se prezenta în calitate de reprezentant, în toate problemele juridice de orice fel, în fața [instanțelor judecătorești] poate fi restrâns numai prin lege.”

	îndreptățește avocatul la reprezentarea clientului său cu drepturi depline, conform conținutului împuternicirii, inclusiv în cadrul încheierii actelor supuse unei anumite forme, prin derogare de la prevederile art. 2013 alin. (2) din Codul civil. Împuternicirea avocațială produce efectele unei procuri speciale autentice.
(nu există)	(3 ³) Autoritățile și instituțiile publice și persoanele juridice de drept privat vor furniza la cererea avocatului, pe baza împuternicirii avocațiale, toate informațiile pe care ar fi obligate să furnizeze la cererea personală a clientului, în condiții și cu cheltuieli identice, chiar dacă prin legi speciale s-ar prevedea altfel.
(nu există)	(3 ⁴) Împiedicarea sau stânjenirea exercitării activității avocatului, desfășurată în condițiile prezentei legi și pe baza unei împuterniciri avocațiale întocmite cu respectarea prevederilor alin. (1), de către un funcționar public, sau alt angajat constituie infracțiunea de abuz în serviciu.

Notă: Împuternicirea avocațială este deseori luată în derâdere de către reprezentanții autorităților publice. Funcționarii publici au înclinația de a refuza cererile avocatului formulate în numele și pe seama clientului, pe baza unei astfel de împuterniciri, în lipsa unei procuri speciale autentice notariale, rezultând în subordonarea aparentă a profesiei de avocat profesiei de notar public.

Mai mult, textul actual al art. 2 alin (3) nu prevede nicio sancțiune pentru împiedicarea exercitării activității avocatului de către funcționarii publici în mod nelegal. În același timp avocatura clandestină este rampantă.

Organele de presă se folosesc de această lipsă de respect față de instituția împuternicirii avocațiale pentru a denigra⁷ profesia de avocat. Din aceste motive este urgentă nevoie de consolidarea respectului pentru instituția împuternicirii avocațiale și conferirea asupra acestei împuterniciri a unui caracter similar procurilor speciale autentice.

Pentru restabilirea respectului față de avocat și activitatea sa, este necesară asocierea unei sancțiuni descurajante aplicabile funcționarului public, sau altui angajat, care refuză să îndeplinească un act pentru simplul motiv că dorește să impună prezența personală a justițiabilului în fața sa, sau prezentarea unei procuri speciale autentice notariale.

Contactul direct între funcționarii publici și justițiabili încurajează corupția și abuzul în serviciu (de aici și comportamentul agresiv, înjositor al unor funcționari care doresc neapărat să impună prezența personală a justițiabilului și excluderea avocatului), și alte comportamente ilicite (ex. purtarea abuzivă), astfel avocatul este de multe ori constrâns de funcționarii autorităților să permită acest contact direct, pentru a nu stânjeni prin prezența sa aplicarea de presiuni asupra justițiabilului.

Prin conferirea asupra împuternicirii avocațiale a efectelor unei procuri speciale acest contact direct s-ar diminua, fiind asigurată totodată lipsa unor presiuni nelegale în cadrul contactului informal cu justițiabilul.

⁷ <https://www.cotidianul.ro/imputernicirea-avocatiala-intre-infraciune-si-reprezentare/>. Autorul afirmă: „Astăzi, în România, mandatul avocațial este folosit în conivență cu unele instanțe în derivă, nu doar cu rea credință, ci într-un adevărat conflict contra legii, exterminant și fâțiș. Limitarea puterilor de reprezentare în favoarea legii și a manifestării acesteia deplin în instanțele din România va reduce perturbarea actului de justiție.”

Această soluție este cu atât mai necesară cu cât ajută la prevenirea prezenței neesențiale a justițiabilului în locații unde există riscul răspândirii patogenului SARS-CoV-2 (Covid-19).

Art. 3

Notă introductivă: Legiuitorul român, prin reglementarea „profesiilor liberale”⁸ a optat pentru organizarea unor activități economice prin legi speciale. Aceste activități sunt caracterizate, printre altele, prin necesitatea unui nivel ridicat al pregătirii profesionale, printr-un regim disciplinar aparte și după caz prin restricții în ceea ce privește publicitatea și exercitarea altor activități.

Legea, de regulă, permite desfășurarea activităților rezervate profesiilor liberale numai anumitor persoane, care aparțin în mod obligatoriu unor ordine profesionale autonome, înființate prin lege, și care își exercită activitatea în entități individuale sau colective diferite față de formele obișnuite în care se desfășoară activitățile economice.

*De aici distincția, des ignorată de către legiuitor între „liberul profesionist” pe de o parte și alte entități, organizate de regulă în formă individuală care se pot numi „persoane autorizate” sau „independenți autorizați”.*⁹

În mod indiscutabil *avocatul este un liber profesionist* care își desfășoară activitatea în cadrul stabilit prin Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat cu modificările și completările ulterioare.

Ne frapază caracterul limitat, și neexclusiv al domeniilor de activitate rezervate profesiei de avocat prin Legea nr. 51/1995 prin comparațiile cu numeroasele domenii de activitate atribuite altor profesii.

Tabelul de mai jos conține o luare în revistă, deloc completă, a domeniului exclusiv de activitate atribuit de legiuitor altor profesii liberale (de multe ori cu număr limitat de profesioniști, conducând la creșterea prețului serviciilor acordate în mod contrar logicii unei piețe libere):

Denumirea categoriei profesionale care beneficiază de monopol	Scurtă descriere a activităților care constituie monopolul profesioniștilor	Actul normativ prin care monopolul a fost instituit
Auditorii financiari	<ul style="list-style-type: none">• auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate ale entităților unde legea impune și ale entităților care au optat pentru auditarea situațiilor financiare anuale;• misiuni de revizuire a situațiilor financiare anuale, a situațiilor financiare consolidate, precum și a situațiilor financiare interimare;• misiuni de asigurare și alte misiuni și servicii profesionale, în conformitate cu standardele	Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 75/1999 ¹⁰ cu modificările și completările ulterioare (vezi art. 3).

⁸ Pentru istoria și definiția multidimensională a noțiunii de profesie liberală, a se vedea Comitetul Economic și Social European (2014): *The State of Liberal Professions Concerning their Functions and Relevance to European Civil Society*, <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/summary-en-final-glossy.pdf>, pp. 8—11.

⁹ Pentru scopul acestui studiu noțiunea de independent autorizat va desemna orice persoană fizică sau asocieri de persoane fizice, fără personalitate juridică, supusă înregistrării în Registrul Comerțului.

¹⁰ M. Of. 598 din 2003.08.22.

	<p>internaționale în domeniu și cu alte;</p> <ul style="list-style-type: none"> • audit intern; • consultanță financiar - contabilă; • management financiar – contabil. 	
Consultanții fiscali	<ul style="list-style-type: none"> • asistență și prestarea de servicii profesionale în domeniul fiscal • realizarea de expertize fiscale extrajudiciare la solicitarea organelor fiscale sau a oricăror altor persoane sau entități interesate;¹¹ • prestarea de servicii și asistență de specialitate pentru întocmirea declarațiilor fiscale;¹² • certificarea declarațiilor fiscale, în condițiile legii; • asistență și servicii pe probleme de procedură fiscală; • asistență privind întocmirea documentației pentru exercitarea căilor de atac împotriva titlurilor de creanță și a altor acte administrative fiscale; • asistență și reprezentare în fața organelor fiscale, inclusiv acordarea de asistență de specialitate pe parcursul derulării inspecției fiscale; • realizarea de expertize fiscale judiciare la solicitarea organelor judecătorești sau de cercetare penală;¹³ • asistență privind creanțele bugetului general consolidat, cu respectarea prevederilor legale în vigoare; • asistență fiscală în cauzele aflate pe rolul unei autorități jurisdicționale. 	Ordonanța Guvernului nr. 71/2001 ¹⁴ cu modificările și completările ulterioare (vezi art. 3).
Executorii judecătorești	<ul style="list-style-type: none"> • punerea în executare a dispozițiilor cu caracter civil din titlurile executorii; • notificarea actelor judiciare și extrajudiciare; • comunicarea actelor de procedură; • recuperarea pe cale amiabilă a oricărei creanțe; • aplicarea măsurilor asigurătorii dispuse de instanța judecătorească; • constatarea unor stări de fapt în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă; • întocmirea proceselor - verbale de constatare, în cazul ofertei reale urmate de consemnarea sumei de către debitor, potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă; • întocmirea, potrivit legii, a protestului de neplată a cambiilor, biletelor la ordin și a cecurilor, după caz; 	Legea nr. 188/2000 ¹⁵ cu modificările și completările ulterioare (vezi art. 7).

¹¹ A se vedea art. VII pct. 2 din O.U.G. nr. 8/2014 astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 1 din Legea nr. 197/2015.

¹² A se vedea art. VII pct. 2 din O.U.G. nr. 8/2014 astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 1 din Legea nr. 197/2015.

¹³ În acest caz, art. 42 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, se aplică în mod corespunzător. Expertizele fiscale judiciare se realizează numai de consultanții fiscali activi înscrși în evidențele Ministerului Justiției (a se vedea art. VII pct. 2 din O.U.G. nr. 8/2014 astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 1 din Legea nr. 197/2015, în vigoare de la 19 iulie 2015)

¹⁴ M. Of. 538 din 2001.09.01.

¹⁵ M.Of. 738 din 2011.10.20.

	<ul style="list-style-type: none"> • orice alte acte sau operațiuni date de lege în competența lui. 	
Inginerii topografi	<ul style="list-style-type: none"> • au acces on-line la conținutul cărților funciare; • pot efectua operațiuni de carte funciară care afectează dreptul de proprietate; 	Regulamentul ANCPPI nr. 107/2010 ¹⁶ (vezi art. 2 și art. 4). A se vedea și Ordonanța Guvernului nr. 10/2000 și Legea nr. 795/2001 (abrogate). A se vedea și art. 3 alin. (5) din Legea nr. 7/1996 ¹⁷ cu modificările și completările ulterioare.
Mediatorii¹⁸	<ul style="list-style-type: none"> • „soluționarea” conflictelor pe cale amiabilă, cu ajutorul unei terțe persoane specializate în calitate de mediator, în condiții de neutralitate, imparțialitate, confidențialitate și având liberul consimțământ al părților; • eliberează dovada participării la ședința de informare privind avantajele medierii; • soluționarea unui diferend prin acord de mediere consfințită printr-o hotărâre judecătorească, are ca efect diminuarea cu 50% a taxei judiciare de timbru aplicabilă litigiului în cauză când privește un drept real asupra unui imobil sau un partajarea imobilului, iar în toate celelalte situații aplicarea unei taxe juridice de timbru în cuantum fix de 20 lei. 	Legea nr. 192/2006 cu modificările și completările ulterioare (vezi art. 1-2). A se vedea și art. 11 alin. (1) litera a) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 80/2013 cu modificările și completările ulterioare coroborat cu art. 59 ² din Legea nr. 192/2006.
Notarii publici	<ul style="list-style-type: none"> • redactarea înscrisurilor cu conținut juridic, la solicitarea părților; • autentificarea înscrisurilor – nu sunt valabile decât dacă sunt încheiate în formă autentică următoarele acte juridice (enumerare exemplificativă): contractele care au ca obiect derivat imobile, contracte de întreținere, convenții matrimoniale etc. • procedura succesorală notarială; • certificarea unor fapte, în cazurile prevăzute de lege; • legalizarea semnăturilor de pe înscrisuri, a specimenelor de semnătură, precum și a sigiliilor; • darea de dată certă înscrisurilor; • primirea în depozit a bunurilor, a înscrisurilor și a documentelor prezentate de părți, precum și a sumelor de bani, a altor bunuri, înscrisuri sau documente găsite cu ocazia inventarului succesoral, în limita spațiului și utilităților de care dispune biroul notarial; 	Legea nr. 36/1995 cu modificările și completările ulterioare (vezi art. 12-14). A se vedea și art. 3 alin. (5) din Legea nr. 7/1996 cu modificările și completările ulterioare.

¹⁶ M.Of. 231 din 2010.04.13.

¹⁷ M.Of. 720 din 2015.09.24.

¹⁸ Mediatorilor li s-a conferit prin forma inițială a art. 1 alin. (1) și alin. (1²) din Legea nr. 192/2006 monopolul informării obligatorii a justițiabililor cu privire la avantajele medierii, care s-a configurat ca o precondiție a exercitării unor acțiuni civile. Decizia Curții Constituționale nr. 266 din 7 mai 2014 a stabilit pe bună dreptate neconstituționalitatea acestei prevederi.

	<ul style="list-style-type: none"> • actele de protest al cambiilor, al biletelor la ordin și al cecurilor; • legalizarea copiilor de pe înscrisuri; • efectuarea și legalizarea traducerilor; • eliberarea de duplicate de pe actele pe care le-a întocmit; • activități fiduciare, în condițiile legii; • numirea, în cazurile prevăzute de lege, a custodelui sau a curatorului special; • înregistrarea și păstrarea, în condițiile legii, a amprentelor dispozitivelor speciale de marcat; • certificarea etapelor procedurale ale licitațiilor și/sau ale rezultatelor acestora; • procedura divorțului, în condițiile legii; • lichidarea pasivului succesoral, cu acordul tuturor moștenitorilor; • alte consultații juridice în materie notarială decât cele privind conținutul actelor pe care le îndeplinesc; • participarea, în calitate de specialiști desemnați de părți, la pregătirea și întocmirea unor acte juridice cu caracter notarial; • desfășurarea în condițiile legii, a unor activități de agent al Arhivei Electronice de Garanții Reale Mobiliare; • au acces on-line la conținutul cărților funciare; • orice alte operațiuni prevăzute de lege; 	
--	---	--

În special *monopolul notarial*, aflat în continuă extindere în ultimii ani, deseori în detrimentul activităților avocațiale (în privința redactării și atestării de înscrisuri spre exemplu), este mult mai întins în România, prin comparație cu alte state europene și rezultă în creșterea cheltuielilor justițiabilului, cu aprox. 14 ori, prin comparație¹⁹ cu state precum Germania.

Întinderea monopolului notarial, care prin ultima extindere a domeniilor de activitate a ajuns să rezulte chiar și în suprimarea dreptului avocatului de a redacta (!) înscrisuri care ulterior se supun autentificării (actualul art. 79 al Legii nr. 36/1995) este de mult timp considerată îngrijorătoare de Consiliul Concurenței.

Consiliul a stabilit încă din anul 2009²⁰ că acest tip de monopol dăunează intereselor justițiabilului prin scumpirea tranzacțiilor, în special a celor imobiliare. În cadrul studiului Consiliul a determinat²¹ că dintre toate statele europene costurile notariale în cazul tranzacțiilor imobiliare sunt cele mai ridicate în România, ajungând până la 8% din prețul de achiziție.

¹⁹ https://adevarul.ro/news/eveniment/onorariilenotarilor-puse-semnul-intrebarii-romaniei-platesc-tarife-notariale-14-mai-maridecat-nemtii-1_5ab132d1df52022f75d05dbc/index.html.

²⁰ http://www.consiliulconcurenței.ro/uploads/docs/items/bucket2/id2969/raport_piata_imobiliare_si_serv_conexe.pdf.

²¹ http://www.consiliulconcurenței.ro/uploads/docs/items/bucket2/id2969/raport_piata_imobiliare_si_serv_conexe.pdf, p. 53.

În același timp costurile în cazul sistemelor care consacră tranzacții imobiliare permise prin intermediul avocaților (ex. Slovacia, Irlanda, Regatul Unit, Danemarca, Suedia, Finlanda) sunt mult mai reduse. Consiliul a concluzionat:²²

„Din analiza tabelului cu indicii de reglementare se poate observa faptul că România este una dintre țările cu cel mai înalt grad de reglementări anticoncurențiale în profesia de notar public, situându-se din acest punct de vedere peste media europeană și peste nivelul din state comparabile cum ar fi Ungaria sau Cehia. În schimb, restricțiile care vizează exclusiv protecția intereselor consumatorului, măsurate de indicele CPI, sunt insuficiente, situându-se sub media europeană. De fapt, gradul de protecție al consumatorului prin reglementări în sistemul notarial românesc, se află sub nivelul celui existent în statele cu sisteme notariale dereglementate (Olanda) sau cele cu sisteme diferite (Anglia, Danemarca, Suedia, Slovacia).

Acest fapt demonstrează încă o dată faptul că argumentele invocate de Ministerul Justiției și de UNNPR privind necesitatea protejării consumatorilor prin reglementări legate de tarife și accesul la profesie au de fapt menirea de a proteja mai mult interesele membrilor profesiei.”

Activitatea avocatului, reglementată de forma actuală a art. 3 din Legea nr. 51/1995 trebuie privită din această perspectivă: *în timp ce o multitudine de profesii libere se bucură de domenii exclusive de activitate, garantate lor prin sancțiuni descurajante, de la imposibilitatea încheierii valabile a unor acte fără concursul lor, până la sancțiuni de natură administrativă (de exemplu în materie fiscală), domeniul de activitate a avocatului este lacunar definită.*

Mai mult, Legea nr. 51/1995 nu prevede activități care să fie exercitate exclusiv de către avocați, această profesie „împărțindu-și” domeniul de activitate cu unele dintre profesiile arătate în tabelul de mai sus.

Sfera de activitate a avocatului nu este punctual circumscrisă!

Este necesară ca această circumscriere să aibă loc și ca *avocatul să dobândească o sferă exclusivă de activitate* asemănătoare celorlalte profesii juridice, care încă de la începutul anilor 1990 au obținut și apoi au protejat cu înverșunare, iar în cazul profesiei de notar și de mediator și-au mărit în mod considerabil, sferile de activitate exclusivă, chiar și în detrimentul profesiei de avocat.

Putem observa decalajul normativ evident între statutul mediu (inclusiv social și economic) al membrilor altor profesii juridice și între cel al avocaților, datorită neajunsurilor Legii nr. 51/1995.

Textul actual	Textul propus
(nu există)	<i>La articolul 3 alineatul (1) după litera b) se introduce o nouă literă b¹) care va avea următorul conținut:</i> b¹) reprezentarea persoanelor fizice, persoanelor juridice și altor entități cu capacitate de folosință și de exercițiu, în toate afacerile lor față de alte persoane fizice, persoane juridice de drept privat sau de drept public, și orice alte entități cu capacitate de folosință și de exercițiu române sau străine;

Notă: Textul propus ajută la clarificarea faptului că activitatea specifică a avocatului constă în reprezentarea intereselor persoanelor fizice și juridice pentru a degreva aceste persoane de

²²

http://www.consiliulconcurentei.ro/uploads/docs/items/bucket2/id2969/raport_piata_imobiliare_si_serv_conexe.pdf, p. 51-52.

sub sarcina de a trebui să se prezinte și să-și apere drepturile personal în fața unor autorități sau alte entități (care presupune deplasări și alte dificultăți).

Reprezentarea prin avocat ajută la profesionalizarea interacțiunilor între justițiabil și persoana față de care el este reprezentat prin avocat, o necesitate recunoscută deja de legiuitor în procesul civil prin impunerea regulii ca numai avocații să desfășoare activitatea de curator special [art. 58 alin. (3) C. proc. civ.].

Textul actual	Textul propus
	<i>La articolul 3 alineatul (1) litera c) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
c) redactarea de acte juridice, atestarea identității părților, a conținutului și a datei actelor prezentate spre autentificare;	c) redactarea oricăror înscrisuri cu conținut juridic, inclusiv cele supuse autentificării, prin derogare de la prevederile art. 79 alin. (1) al Legii nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale;

Notă: Prin ultimele modificări aduse Legii nr. 36/1995 atribuția firească a avocatului, recunoscută prin toate versiunile anterioare ale Legii nr. 36/1995, cea privind redactarea de acte juridice, a fost știrbită, fiind prevăzut ca numai notarului îi este permisă redactarea actelor care se supun autentificării.

Această diminuare a activității avocațiale a avut loc fără consultarea organelor profesiei, și a rezultat în reducerea diversității textelor actelor supuse autentificării în cadrul activității notariale, devenind prevalente șabloane de text, derogarea de la care este împiedicată sau îngreunată, în detrimentul libertății de voință exprimată a justițiabilului.

Prin modificare a fost subminat și prestigiul profesiei de avocat, justițiabili găsindu-se în situația de a se adresa avocatului pentru conceperea unui contract și apoi notarului pentru redactarea și autentificarea acestuia, dând naștere unei aparente subordonări a avocaților față de profesia de notar.

Textul actual	Textul propus
	<i>La articolul 3 după alineatul (1) litera c) se introduce o nouă literă c¹) care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	c¹) atestarea identității și semnăturii părților, a conținutului și a datei înscrisurilor cu conținut juridic redactate de către avocat, cu atestarea exprimării consimțământului de către părți;
	<i>La articolul 3 alineatul (1) după litera c¹) se introduce o nouă literă c²) care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	c²) prezentarea înscrisurilor cu conținut juridic atestate de către avocat conform lit. c¹) în vederea autentificării unui notar public, autentificând actul în forma prezentată, fără solicitarea prezenței părților, a modificării actului, sau a luării altui consimțământ, notarul nefiind însă răspunzător pentru veridicitatea elementelor atestate și nici pentru conținutul actului juridic;
	<i>La articolul 3 alineatul (1) după litera c²) se introduce o nouă literă c³) care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	c³) redactarea și atestarea conform lit. c¹) a contractelor translativ de proprietate mobilă și imobiliară, contractele astfel atestate constituind acte autentice;

Notă: Prevederea formei actuale a art. 3 alin. (1) lit. c) a Legii nr. 51/1995, cu privire la prezentarea actului atestat unui notar în vederea legalizării este goliță de conținut de faptul că prevederile art. 79 din Legea nr. 36/1995 permit numai notarului să redacteze actul supus autentificării.

Mai apoi se solicită prezența personală a părților la autentificarea actului. În cadrul Legii nr. 36/1995 nu există instituția autentificării actului atestat de către avocat, doar cea a atestării identității unei părți prin intermediul avocatului, soluție vetustă în lumina generalizării actelor de identitate care oricum sunt pretinse de notar în cadrul procedurii de autentificare.

Este de dorit ca actele atestate de către avocat să poată fi autentificate de către notarul public, fără necesitatea parcurgerii procedurii notariale separate în acest sens. Firește, avocatul va rămâne răspunzător pentru toate elementele actului atestat de acesta.

O asemenea soluție ar diminua timpii de așteptare pentru autentificarea actelor și ar contribui la decongestionarea activității notariale, respectiv la evitarea prezenței justițiabililor în număr mare la autentificare, diminuând și riscul infecției cu patogeni, dar și riscul aplicării unor presiuni justițiabililor pentru a-i determina să consimtă la contracte-șablon.

Textul actual	Textul propus
	<i>La articolul 3 alineatul (1) după litera c³) se introduce o nouă literă c⁴) care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	c⁴) prezentarea contractelor redactate și atestate conform lit. c³) în vederea intabulării în cărțile funciare, acestea fiind obligate să intabuleze contractele redactate și atestate conform lit. c³) conform aceleiași proceduri care este prevăzută pentru actele notariale;

Notă: Măsura propusă ar contribui la reducerea costurilor presupuse de tranzacțiile imobiliare, aflate la un nivel foarte ridicat prin comparație cu alte state membre ale UE, așa cum constatare încă din anul 2009 Consiliul Concurenței, în raportul său mai sus citat.

Această măsură ajută și la lărgirea sferei activităților profesiei de avocat prin introducerea posibilității intabulării actelor juridice translativ de proprietate sau generatoare de ipotecă redactate și atestate de către avocați, în cărțile funciare. Măsura ar contribui la accelerarea circuitului civil și la scăderea prețului și timpului necesar întocmirii și autentificării/atestării actelor, care poate conduce la revigorarea economiei prin stabilizarea și facilitarea operațiunilor juridice cu bunuri imobile.

La propunerea acestei prevederi am ținut cont în special de necesitatea ca actele întocmite de avocat (aici ne referim exclusiv la actele juridice bilaterale, sinalagmatice) să fie considerate de legiuitor a fi acte translativ de proprietate imobiliară, fără a fi acte autentice, deoarece avocatul din punct de vedere profesional este apt să efectueze controlul preventiv al legalității actelor întocmite.

Posibilitatea avocatului de a întocmi acte translativ de proprietate imobiliară, nu ar fi o noutate în sistemele juridice din Europa. De exemplu în Republica Federală Germania, numeroși avocați au calitatea specială de „avocat-notar” [conform § 3(1) No 5-6, 9, 3(2) and (3) BeurkG].²³

Mai semnificativ pentru demersul de mai sus este adoptarea de către guvernul francez a proiectului legii de modificare a, așa-numitei „Legi a profesiilor juridice reglementate” nr.

²³ <https://www.gesetze-im-internet.de/beurkg/>.

71-1130 din 31 decembrie 1971²⁴ prin care la art. 66-3-1 a fost introdusă noțiunea de acte contrasemnate de avocați. Aceste acte, deși nu sunt denumite „autentice” în fapt au un regim cu totul asemănător. Prin art. 66-3-1 se arată că prin contrasemnare avocatul atestă că părțile au fost pe deplin informate despre toate consecințele legale ale actelor încheiate și contrasemnate de avocat. Aici se regăsește obligația de informare specifică înainte de perfectarea unui act autentic.

Prin art. 66-3-2 (în vigoare între 2011²⁵ și 2016), după norma franceză, s-a consacrat procedura conform căruia actele sub semnătură privată precum testamentele în eventualitatea contrasemnării de către avocat ar dobândi valoare probantă deplină vizavi de părțile care le încheie și moștenitorii lor.

Pentru ca această modificare să-și producă efectele ar fi necesară și:

— modificarea art. 24 alin (3) al Legii nr. 7/1996, care actualmente sună în felul următor:

„(3) Dreptul de proprietate și celelalte drepturi reale asupra unui imobil se vor înscrie în cartea funciară pe baza înscrisului autentic notarial sau a certificatului de moștenitor, încheiate de un notar public în funcție în România, a hotărârii judecătorești rămase definitivă și irevocabilă sau pe baza unui act emis de autoritățile administrative, în cazurile în care legea prevede aceasta, prin care s-au constituit ori transmis în mod valabil.”

— modificarea prevederilor art. 885 alin. (2) din Codul civil, care la momentul de față sună în felul următor:

„(2) Drepturile reale se vor pierde sau stinge numai prin radierea lor din cartea funciară, cu consimțământul titularului, dat prin înscris autentic notarial. Acest consimțământ nu este necesar dacă dreptul se stinge prin împlinirea termenului arătat în înscriere ori prin decesul sau, după caz, prin încetarea existenței juridice a titularului, dacă acesta era o persoană juridică.”

— modificarea prevederilor art. 888 din Codul civil, care la momentul de față sună în felul următor:

„Înscrierea în cartea funciară se efectuează în baza înscrisului autentic notarial, a hotărârii judecătorești rămase definitivă, a certificatului de moștenitor sau în baza unui alt act emis de autoritățile administrative, în cazurile în care legea prevede aceasta.”

— corelarea altor norme ale Codului civil cu această reglementare.

Măsuri similare celor propuse, care însă nu ar afecta încheierea contractelor translativ de proprietate imobiliară sunt cuprinse în propunerea legislativă nr. L407/2020,²⁶ aflată în lucru la Senatul României, care privește certificarea prin avocat a anumitor tipuri de declarații. Această inițiativă a fost avizată favorabil de Comisia pentru administrație publică, de Consiliul Economic și Social și de Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte

²⁴ <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006068396>.

²⁵ Introdus prin art. 3 din Legea nr. 2011-331 din 28 martie 2011, ulterior abrogat.

²⁶ Propunerea a fost formulată de: Caracota Iancu - senator PNL; Cazanciuc Robert-Marius - senator PSD; Cseke Attila-Zoltan - senator UDMR; Dircă George-Edward - senator USR; Fenechiu Cătălin-Daniel - senator PNL; Gorghiu Alina-Ștefania - senator PNL; Ilie Viorel - senator ALDE; Nicolae Șerban - senator PSD; Oprea Stefan-Radu - senator PSD; Pauliuc Nicoleta - senator PNL; Popa Ion - senator Independent; Preda Radu-Cosmin - senator PSD; Țuțuianu Adrian - senator Independent; Cupșa Ioan - deputat PNL. Textul acestuia se poate accesa aici: https://senat.ro/legis/lista.aspx?nr_cls=L407&an_cls=2020.

și minorități, punctul de vedere al Guvernului raportat la propunerea legislativă fiind în curs de elaborare.

Textul actual	Textul propus
	<i>La articolul 3 alineatul (1) litera f) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
f) activități de mediere;	f) activități de mediere și de conciliere, fără a fi necesară îndeplinirea altor formalități, și fără a fi necesară parcurgerea procedurii de formare profesională și de autorizare a mediatorilor stabilită prin Legea nr. 192/2006, avocatul nefiind supus supravegherii profesionale a Consiliului de Mediere;

Notă: Excluderea avocatului din activitatea de mediere prin abrogarea tacită a punctului f) din Legea nr. 51/1995, la momentul promulgării Legii nr. 192/2006²⁷ a dus la diminuarea activității avocaților, și la introducerea unei categorii noi de profesionist în domeniul juridic. Având în vedere că până la momentul promulgării Legii nr. 192/2006 activitatea de mediere a fost consacrată în domeniul exclusiv de activitate al avocatului, avocații au fost obligați să parcurgă o procedură de pregătire profesională cronofagă și costisitoare, și să se supună supravegherii unui organ profesional nou-creat vădit ostil²⁸ profesiei de avocat.

Pe lângă încurajarea avocaturii clandestine, această măsură legislativă a afectat activitatea avocaților și a dus, și duce în continuare la agresiuni la adresa profesiei de avocat din partea unor persoane fără pregătire juridică, membrii ai unei profesii nou-create, în căutarea unui domeniu de activitate, în detrimentul avocatului.

Numărul excesiv de mare al mediatorilor, împreună cu numărul neglijabil de litigii soluționate pe calea medierii arată că această profesie cvasi-juridică nu a ajutat la prevenirea supraîncărcării instanțelor de judecată, ci a contribuit la masa persoanelor care exercită în mod clandestin profesia de avocat.

Profesia de mediator s-a bucurat de sprijin din partea legiuitorului și din partea judecătorilor, părților litigante fiindu-i pus în vedere în mod obișnuit posibilitatea, sau chiar obligația de a se adresa mediatorului.

Posibilitatea administrării probelor prin avocat nu se bucură de un sprijin similar, în pofida reglementării acestei instituții în cadrul Codului de procedură civilă de aproape 20 de ani, și în pofida avantajelor acestei din urmă instituții, inclusiv în câmpul taxelor judiciare de timbru care sunt similare celor procedurii medierii.

Clientela pierdută prin faptul că mediatorii apar în postura de protejați ai instanțelor, promovați din oficiu, nu mai poate fi recuperată adăugând la sentimentul deja generalizat al inutilității avocatului.

Textul actual	Textul propus
	<i>La articolul 3 alineatul (1) după litera f) se introduce o nouă literă f¹) cu următorul conținut:</i>
(nu există)	f¹) activități de arbitraj, inclusiv arbitraj ad-hoc și arbitraj instituțional;
	<i>Articolul 3 alineatul (1) litera i) se modifică și va avea conținut:</i>
i) activitățile prevăzute la lit. g) și h) se pot desfășura	i) activitățile prevăzute la lit. g) și h) se pot desfășura

²⁷ M. Of. 441 din 2006.05.22.

²⁸ I. Dorin, Avocații, mediatorii de drept? Dar de facto?, <https://www.juridice.ro/246733/avocatii-mediatorii-de-drept-dar-de-facto.html>.

în temeiul unui nou contract de asistență juridică;	în temeiul unui nou contract de asistență juridică atestat în condițiile lit. c¹);
	<i>La articolul 3 alineatul (1) după litera j) se introduc literele k)-r) cu următorul conținut:</i>
(nu există)	k) consultanță juridică și reprezentare în materie financiară și fiscală;
(nu există)	l) consultanță juridică, intermediere și reprezentare în materie imobiliară și mobilă;
(nu există)	m) activități de recuperare a creanțelor;
(nu există)	n) consultanță juridică și reprezentare în domeniul asigurărilor și asigurărilor sociale;
(nu există)	o) consultanță juridică și reprezentare în domeniul achizițiilor publice;
(nu există)	p) orice alte activități de intermediere desfășurate în calitate de mandatar sau reprezentant al clientului;
(nu există)	q) primire în depozit de înscrisuri și valori;
(nu există)	r) redactarea, preluarea și certificarea înscrisurilor care se depun în cadrul procedurii de înregistrare a societăților, și înaintarea acestor înscrisuri către Registrul Comerțului, cu semnătură electronică extinsă, în calitate de agenți autorizați exclusiv pentru preluarea unor asemenea înscrisuri;
(nu există)	s) alte activități stabilite prin lege sau acte normative emise de organele administrației publice centrale.

Notă: Aceste modificări explicitează că anumite activități specializate de consultanță juridică pot fi exercitate și de către avocați, adaugă posibilitatea intermedierei imobiliare care nu constituie fapt de comerț, deci nu ar trebui să fie incompatibilă cu exercitarea profesiei de avocat (domeniu la momentul de față nereglementat, în care activează nenumărate intermediari fără vreo pregătire în domeniul dreptului) și posibilitatea lărgirii sferei de activitate al avocatului prin adoptarea de acte normative sub nivelul legilor.

În ceea ce privește punctul propus la lit. r), motivăm această soluție prin faptul că birourile Registrului Comerțului sunt supraaglomerate, iar activitatea acestui registru este îngreunată de procesarea în sistem dual, pe bază de hârtie și electronică a documentației necesare desfășurării procedurilor specifice acestui registru.

Drept consecință, procedurile sunt desfășurate de un număr redus de personal, și cu un număr excesiv de justițiabili care acționează în nume propriu, ducând la o calitate juridică îndoielnică a unora dintre documentele depuse, cât și la proliferarea avocaturii clandestine.

În alte state această problemă a fost soluționată prin delegarea în mod exclusiv către avocați a activității de redactare, sistematizare, certificare și înaintare către Registrul Comerțului a documentațiilor specifice.²⁹ Astfel activitatea Registrului Comerțului nu mai este frânată de necesitatea asigurării relațiilor cu publicul: printr-un sistem electronic de comunicare, pus la dispoziția avocaților numai aceștia pot comunica direct cu registratorii, în mod prompt și profesional, cu evitarea dificultăților de comunicare inerente procedurilor desfășurate de nejuristi. Mai mult, comunicarea actelor având loc în format electronic, către formele de exercitare a profesiei de avocat, timpii de așteptare sunt reduși. Se evită de asemenea prezența unui număr mare de persoane în incinta birourilor Registrului Comerțului, evitându-se în

²⁹ Pentru o asemenea soluție din Ungaria (Legea nr. V din 2006) a se vedea: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=101684.

acest fel transmiterea de patogeni. OUG nr. 38/2020 a fost adoptată cu scopul expres al realizării unui circuit electronic al documentelor la autoritățile publice pentru a se putea evita prezența personală a justițiabililor.

Soluția prezentă utilizată de către Registrul Comerțului este mai puțin decât optimă, fiindcă se permite încărcarea din partea unor persoane fără o formă de exercitare a unei activități juridice a documentelor necesare desfășurării pe cale electronică a procedurilor specifice activității Registrului Comerțului. Aceste persoane nu dispun nici de cunoștințele de specialitate, nici de aparatul profesional și de arhivare necesare pentru a asigura veridicitatea și păstrarea pe bază de hârtie a documentelor încărcate.

Pentru implementarea măsurii ar fi necesară modificarea următoarelor acte normative:

- art. 3 și urm. ale Legii nr. 6/1990 privind Registrul Comerțului;
- a legislației secundare în materie.

Art. 6

Textul actual	Textul propus
	<i>Articolul 6 alineatul (7) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
(7) În cazul prestațiilor profesionale constând în asistență și reprezentare juridică la instanțe, parchete, organe de cercetare penală sau alte autorități, societatea profesională cu răspundere limitată are obligația de a menționa în contractul încheiat cu clientul numele avocatului/avocaților ales/aleși sau acceptat/acceptați de client să asigure serviciul profesional, precum și acordarea sau, după caz, neacordarea dreptului de substituție.	(7) Avocatul coordonator al societății profesionale cu răspundere limitată alege avocatul din cadrul societății care urmează să reprezinte clientul în executarea contractului de asistență juridică. Societatea profesională cu răspundere limitată are obligația de a menționa în contractul încheiat cu clientul acordarea sau, după caz, neacordarea dreptului de substituție.

Notă: Textul actual constituie o anomalie în sânul sistemului intern de organizare al SPRL și are ca efect formarea unor clientele proprii interne în cadrul acestor societăți. Această posibilitate poate duce la formarea unor cercuri de interese interne mutual ostile și la conflicte de interese altfel evitabile.

SPRL-ul este o formă de exercitare a profesiei condusă de un avocat coordonator. Suveranitatea acestui coordonator în atribuirea cauzelor asociaților, colaboratorilor sau salariaților în interiorul profesiei nu ar trebui știrbită.

Art. 11

Textul actual	Textul propus
	<i>Articolul 11 se modifică și va avea următorul conținut:</i>
Avocatul este dator să păstreze secretul profesional privitor la orice aspect al cauzei care i-a fost încredințată, cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege.	(1) Avocatul este dator să păstreze secretul profesional privitor la orice aspect al cauzei care i-a fost încredințată, cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege.
(nu există)	(2) Avocatul este de drept dezlegat de obligația de păstrare a secretului profesional în măsura necesară propriei apărări în procesul penal și în procesul civil inițiat sau facilitat de clientul său, sau inițiat în numele, sau în interesul clientului său.

Notă: Raporturile juridice dintre avocat și client se întemeiază pe încredere reciprocă. În situația în care avocatul este urmărit civil sau penal de către client, sau cu facilitarea acestui client, este evident că acest raport de încredere nu mai există.

Este de neconceput ca un asemenea client să poată invoca secretul profesional în apărarea sa în timp ce contestă legalitatea activității desfășurate de avocat.

Art. 12

Textul actual	Textul propus
	<i>Articolul 12 alineatul (1) litera a) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
a) are exercițiul drepturilor civile și politice;	a) are exercițiul drepturilor civile și al dreptului de a alege și de a fi ales;

Notă: Propunem această formulare deoarece o persoană *dobândește exercițiul deplin al drepturilor politice* abia la vârsta de 35 de ani conform art. 37 din Constituție, vârstă de la care poate candida pentru a fi ales ca Președinte al Republicii.

Din acest motiv textul este greșit formulat.

Art. 14

Textul actual	Textul propus
	<i>Articolul 14 litera a) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
a) cel condamnat definitiv prin hotărâre judecătorească la pedeapsa cu închisoare pentru săvârșirea unei infracțiuni intenționate, de natură să aducă atingere prestigiului profesiei	a) cel condamnat definitiv prin hotărâre judecătorească la pedeapsa cu închisoarea, pentru săvârșirea unei infracțiuni intenționate, pentru care legea penală prevede punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale din oficiu.

Notă: Prin Decizia Curții Constituționale nr. 225 din 4 aprilie 2017³⁰ a fost admisă excepția de neconstituționalitate, constatându-se că sintagma „de natură să aducă atingere prestigiului profesiei” este neconstituțională.

Din acest motiv textul actual nu este apt să ducă la excluderea persoanelor care au săvârșit infracțiuni grave din profesia de avocat, rezultând în diminuarea încrederii publicului în această profesie.

Suntem de părere că soluția propusă este suficientă pentru a asigura încrederea publică în avocat.

Art. 15

Textul actual	Textul propus
	<i>Articolul 15 litera c) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
c) exercitarea nemijlocită de fapte materiale de comerț.	Articolul 15 litera c) se abrogă.

Notă: În urma intrării în vigoare a Noului Cod civil, a intervenit abrogarea³¹ Codului comercial. Din acest motiv referirea la faptele de comerț (art. 3 din fostul Cod comercial) a rămas fără obiect.

³⁰ M. Of. nr. 468/2017.06.22.

³¹ Prin art. 230 lit. c) al Legii 71/2011, M. Of. 409 din 2011.06.10.

Caracterul „nemijlocit” al faptelor de comerț introduce un alt element de incertitudine în sânul textului.

Activitatea de avocat este incompatibilă cu „ocupațiile care lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri” [art. 15 lit. b) din Legea nr. 51/1995] astfel încât prevederile art. 15 lit. c) sunt superflue.

Aceste prevederi par a exclude avocatul din administrarea societăților, soluție legislativă inadmisibilă în contextul în care avocații din România nu se bucură de poziția privilegiată a confrăților din alte state, unde o asemenea interdicție există.

Nu există motive pentru care o asemenea interdicție să fie menținută, activitatea de administrator într-o societate nefiind aptă să lezeze în sine demnitatea profesională a avocatului, fiind evident că activitățile care se pot desfășura de către societăți în limitele legii nu pot fi contrare acestei demnități.

Art. 16

Textul actual	Textul propus
	<i>Articolul 16 litera d) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
d) calitatea de arbitru, mediator, conciliator sau negociator, consilier fiscal, consilier în proprietate intelectuală, consilier în proprietate industrială, traducător autorizat, administrator sau lichidator în cadrul procedurilor de reorganizare și lichidare judiciară, în condițiile legii;	d) calitatea de arbitru, mediator, conciliator sau negociator, consilier fiscal, consilier în proprietate intelectuală, consilier în proprietate industrială, traducător autorizat, administrator sau lichidator în cadrul procedurilor de reorganizare și lichidare judiciară, administrator, membru al consiliului de administrație, director sau membru al directoratului în cadrul societăților prevăzute de art. 2 din Legea nr. 31/1990, în condițiile legii.
	<i>La articolul 16 după litera d) se introduce o nouă literă e) care va avea următorul conținut:</i>
	e) orice altă calitate care nu contravine prevederilor art. 15 și care nu este declarată de lege ca fiind incompatibilă cu exercitarea profesiei de avocat.

Notă: Regimul incompatibilităților la care avocatul este supus este modelat pe sisteme de drept în cadrul cărora avocatul se bucură de o multitudine de domenii exclusive de activitate, și care îi conferă siguranța materială necesară. Asemenea soluții normative nu sunt la rândul lor compatibile cu starea actuală a profesiei din România, în special în contextul în care reprezentarea prin avocat nu este obligatorie nici în cadrul procedurilor administrative, nici în procesul civil.

Din acest motiv, normele privitoare la activitățile cu care activitatea avocatului este compatibilă se impun a fi relaxate, prin permiterea ca avocatul să desfășoare activitatea de administrare în cadrul societăților reglementate de Legea nr. 31/1990. Este de dorit ca lista activităților cu care exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă să fie cât se poate de scurtă, și definită exclusiv prin lege.

Referirile fățarnice la așa-zisa „independență” a avocatului, care au stat la baza reglementării actuale trebuie ignorate. Avocatul, nefiind un agent al puterii publice, cum sunt persoanele care exercită alte profesii juridice așa-zis „libere” (fapt iterat *ad nauseam* în defavoarea profesiei de avocat, ori de câte ori s-a solicitat lărgirea sferei de activitate, în interesul justițiabilului), acesta nu poate fi supus unui regim stringent de incompatibilități.

Profesia de avocat este liberă și concurențială, fără atribuții exclusive specifice activităților funcționarului public, astfel încât nu sunt justificate decât incompatibilitățile strict necesare pentru ocrotirea demnității profesiei de avocat și a avocatului ca profesionist.

Art. 25

Textul actual	Textul propus
	<i>Articolul 25 alineatul (1) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
(1) Instanțele sunt obligate să verifice și să se pronunțe asupra calității de reprezentant al unei persoane care se prezintă ca avocat, exercitând acte specifice acestei profesii și folosind însemnele profesiei de avocat.	(1) Instanțele vor aplica prevederile art. 218 din Codul de procedură civilă sau ale art. 360 din Codul de procedură penală după caz, și dacă este cazul vor sesiza de îndată, prin adresă, autoritatea fiscală competentă în sensul art. 7 pct. 5 al Codului fiscal, dacă în timpul procesului constată:
(nu există)	a) folosirea însemnelor specifice profesiei de avocat, inclusiv purtarea robei prevăzute de art. 46 sau a unei vestimentații asemănătoare de către o persoană care nu deține calitatea de avocat cu drept de exercitare a profesiei conform prezentei legi;
(nu există)	b) exercitarea activităților specifice profesiei de avocat, enumerate la art. 3 de către o persoană care nu deține calitatea de avocat cu drept de exercitare a profesiei conform prezentei legi;
(nu există)	c) reprezentarea convențională, în calitate de mandatar chiar neremunerat, în cursul judecății, în mod repetat sau organizat, a altor persoane, de către o persoană care nu deține calitatea de rudă de gradul al II-lea inclusiv față de persoana reprezentată, și care nu a deține calitatea de avocat cu drept de exercitare a profesiei conform prezentei legi.
	<i>Articolul 25 alineatul (2) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
(2) Exercițarea, fără drept, a oricărei activități specifice profesiei de avocat constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.	(2) Instanțele sunt obligate, sub sancțiunea nulității absolute exprese a hotărârilor pe care le pronunță, ca pe tot parcursul procesului, să verifice din oficiu și să se pronunțe asupra calității de reprezentant al unei persoane care se prezintă ca avocat, sau care exercită acte specifice acestei profesii precum cele stabilite la art. 3, sau care folosește însemnele profesiei de avocat, inclusiv roba stabilită la art. 46 sau o vestimentație asemănătoare. Excepția nulității absolute este de ordine publică. Ea se va invoca din oficiu, în orice stare a pricinii, inclusiv în căile extraordinare de atac.
	<i>Articolul 25 alineatul (3) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
(3) Fapta unei persoane care exercită activități specifice profesiei de avocat în cadrul unor entități care nu fac parte din formele de organizare profesională recunoscute de prezenta lege constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.	(3) Sunt nule de drept, fără a ține seama de existența sau întinderea vătămării, și indiferent de existența vreunei erori comune, toate actele specifice profesiei de avocat prevăzute la art. 3 încheiate, sau după caz efectuate în numele sau în interesul părții, care nu au fost îndeplinite de către:
(nu există)	a) reprezentatul legal al părții;
(nu există)	b) avocatul părții, cu drept de exercitare a profesiei, în sensul prezentei legi;
(nu există)	c) consilierul juridic al părții persoană juridică, cu care se află în raport de muncă, pe baza contractului

	individual de muncă înregistrat în registrul general de evidență a salariaților ținut în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 905/2017 la data îndeplinirii actului;
(nu există)	d) de către reprezentantul convențional al părții, cu mandat general sau special valabil, acordat în condițiile art. 83 din Codul de procedură civilă, cu interdicția mandatarului de a pune concluzii în orice formă, scrisă sau verbală, în fața instanței de judecată în tot cursul procesului civil.

Notă: Instanțele până acum s-au dovedit a fi reticente în constatarea infracțiunilor de audiență reglementate de art. 218 C. proc. civ. și de art. 360 C. pen. (de regulă de înșelăciune și exercitarea fără drept a profesiei de avocat, și dacă este cazul înșelăciunea) săvârșite de persoanele care desfășoară avocatură clandestină. Formularea actuală a normei este deficitară, pe când prevederea propusă de noi ar încuraja instanțele să rețină comiterea acestor infracțiuni în timpul ședinței de judecată.

În mod firesc, actele de procedură îndeplinite de persoane care exercită fără drept profesia de avocat trebuie considerate a fi nule de drept, fiind rezultatul unei infracțiuni, și nu pot fi menținute în nicio circumstanță, fără a se ține cont de factori precum vătămarea procesuală, sau eroarea comună.

Justițiabilii care apelează la serviciile membrilor unor grupuri infracționale organizate cum este așa-numita „structură Bota” trebuie să sufere consecințele complicității lor la săvârșirea infracțiunii de exercitare fără drept a profesiei de avocat.

Art. 28.

Textul actual	Textul propus
	<i>Articolul 28 alineatul (1) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
(1) Avocatul înscris în tabloul baroului are dreptul să asiste și să reprezinte orice persoană fizică sau juridică, în temeiul unui contract încheiat în formă scrisă, care dobândește dată certă prin înregistrarea în registrul oficial de evidență.	(1) Avocatul înscris în tabloul baroului are dreptul să asiste și să reprezinte orice persoană fizică sau juridică, în temeiul unui contract de asistență juridică. Contractul de asistență juridică dobândește dată certă prin înregistrarea în registrul oficial de evidență. Contractul astfel înregistrat produce efectele juridice ale unei procuri speciale autentice și are deplină putere probantă până la înscrierea sa în fals.
	<i>După alineatul (1) al articolului 28 se introduce un nou alineat (1¹) care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	(1¹) Activitatea de asistență și reprezentare se poate presta în favoarea clientului și în temeiul unui contract de asistență juridică încheiat cu o altă persoană decât clientul, dacă persoana are calitatea de reprezentant legal, reprezentant convențional chiar cu procură generală, soț, rudă sau afin de până la gradul al patrulea inclusiv al clientului. Activitatea de asistență și reprezentare în temeiul contractului de asistență juridică încheiate în asemenea condiții se poate presta în favoarea și în interesul exclusiv al clientului, care va dobândi în acest caz calitatea de terț beneficiar, și în temeiul normelor privind stipulația pentru altul prevăzute în Codul civil. După acceptarea stipulației, terțul beneficiar dobândește calitatea de client.
	<i>Articolul 28 alineatul (2) se modifică și va avea următorul conținut:</i>

(2) Avocatul, precum și clientul au dreptul să renunțe la contractul de asistență juridică sau să îl modifice de comun acord, în condițiile prevăzute de statutul profesiei. Renunțarea unilaterală a clientului nu constituie cauză de exonerare pentru plata onorariului convenit, pentru serviciile avocațiale prestate, precum și pentru acoperirea cheltuielilor efectuate de avocat în interesul procesual al clientului.	(2) Avocatul, precum și clientul, stipulantul sau după caz terțul beneficiar au dreptul să renunțe la contractul de asistență juridică sau să îl modifice de comun acord, în condițiile prevăzute de statutul profesiei. Renunțarea unilaterală a clientului, a stipulantului sau după caz terțului beneficiar nu constituie cauză de exonerare pentru plata onorariului convenit, pentru serviciile avocațiale prestate, precum și pentru acoperirea cheltuielilor efectuate de avocat în interesul procesual al clientului.
---	---

Notă: Modificarea este propusă pe de o parte pentru a reflecta concepția conform căreia mandatul primit de avocat din partea clientului trebuie echivalat cu un mandat acordat prin procură specială notarială. Avocatul trebuie considerat reprezentantul de drept al justițiabilului, reprezentarea profesionalizată fiind specificul acestei activități.

Pe de altă parte, o lacună semnificativă a Legii nr. 51/1995 a fost ignorarea posibilității încheierii unui contract de asistență juridică în forma *stipulației pentru altul*. Această posibilitate trebuie să existe, în special în situația în care avocatul urmează să reprezinte un client cu care nu poate să încheie contractul în mod direct (clientul aflându-se în carantină, sau fiind privat de libertate în alt mod etc.), dar care poate să-și exprime acordul cu privire la reprezentare, chiar și în urma încheierii contractului cu un terț stipulant.

Art. 30

Textul actual	Textul propus
(nu există)	<i>După alineatul (1) al articolului 30 se introduce un nou alineat (1¹) care va avea următorul conținut:</i>
	(1¹) Prin decizia Consiliului U.N.B.R se vor stabili și actualiza anual listele de onorarii suplative, aplicabile situațiilor când nu a fost stabilit onorariul prin contract de asistență juridică încheiat în formă scrisă. Instanța nu va putea reduce onorariul avocatului sub cuantumul stabilit prin decizia Consiliului U.N.B.R.
	<i>Alineatul (3) al articolului 30 se modifică și va avea următorul conținut:</i>
(3) Avocații pot conveni cu clienții onorarii superioare celor stabilite în tabloul onorariilor minimale adoptat de Consiliul U.N.B.R.	(3) Avocații sunt liberi să convină cuantumul onorariului cu clientul.

Notă: Reglementarea actuală a art. 30 din Legea nr. 51/1995 este deficitară.

Problema onorariilor minimale este reglementată în moduri diferite de art. 65 lit. v) din și de art. 30 alin. (3) din lege. Pe când prima normă face vorbire de onorarii de *recomandare*, cea de-a doua permite în mod expres derogarea de la ele, dând impresia caracterului obligatoriu al acestor onorarii minimale.

Datorită acestei inadvertențe au luat naștere două interpretări incompatibile ale acestui text, care au condus la amânarea *sine die* a aplicării ambelor prevederi și la pasivitate din partea Consiliului UNBR, care nu dorește reluarea conflictului iscat de reglementarea inițială a onorariilor minimale.

Această problemă poate fi tratată prin sublinierea *caracterului supletiv* al onorariilor minimale, *al căror rol este pe de o parte de a suplini lipsa onorariului din contract, și pe de altă parte de a îngădi cumva dreptul exercitat discreționar și excesiv de instanțele de judecată privind reducerea onorariile avocaților.* Prin adoptarea unor onorarii minimale suplative nu ar fi încălcate nici exigențele dreptului concurenței.

Art. 38

Textul actual	Textul propus
	<i>După alineatul 3 al articolului 38 se inserează un nou alineat (3¹) care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	(3¹) Ori de câte ori avocatul oferă consultații clientului în materia exercitării unor drepturi de dispoziție în cursul procesului civil sau penal, poate supune spre însușire prin semnătură clientului un înscris prin care se consemnează faptul că acesta a fost informat cu privire la toate consecințele exercitării dreptului de dispoziție în cauza concretă. Supunerea spre semnare clientului a unui astfel de înscris este obligatorie în cazul recunoașterii învinuirii în procesul penal. Conținutul înscrisului se stabilește prin statut. Înscrisul astfel semnat și atestat de către avocat face dovada deplină a luării la cunoștință de către client a conținutului său, până la înscrierea în fals.

Notă: Această nouă reglementare este propusă pentru a exclude situațiile în care clientul poate afirma că nu a fost informat de riscurile actelor de dispoziție în cadrul procesului civil sau (și în special) penal.

Datorită noii norme, informarea clientului ar putea fi consemnată în toate cazurile, ocrotind interesele avocatului, în litigiile de malpraxis.

După art. 39

Textul actual	Textul propus
	<i>După articolul 39 se introduce un nou articol 39¹ care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	(1) Avocatul este obligat să desfășoare activitatea sa profesională cu precădere pe teritoriul județului în care sediul formei de exercitare a profesiei de avocat este situat.
(nu există)	(2) Desfășurarea cu precădere a activității profesionale pe teritoriul altui județ constituie abatere disciplinară gravă.
(nu există)	(3) Transferul avocatului din baroul din care face parte, în baroul județului în care își desfășoară cu precădere activitatea profesională poate fi solicitat din oficiu de către decanul celui din urmă barou, chiar și peste opoziția avocatului în cauză.

Notă: Este îndeobște cunoscut fenomenul avocaturii itinerante, când un confrate își desfășoară activitatea cu precădere în alt județ decât cel în care este înregistrată forma de exercitare a profesiei de avocat, îngreunând urmărirea respectării obligațiilor de plată a contribuțiilor profesionale, și a respectării normelor deontologice.

Norma propusă ar soluționa această problemă.

Art. 43

Textul actual	Textul propus
	<i>Articolul 43 alineatul (2) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
(2) Actele întocmite de avocat pentru ținerea evidențelor profesionale cerute de lege, precum și pentru legitimarea față de terți a calității de	(2) Înscrisurile întocmite de avocat pentru ținerea evidențelor profesionale și pentru legitimarea față de terți a calității de reprezentant au putere

reprezentant au forța probantă deplină până la înscrierea în fals.	probată deplină, până la înscrierea lor în fals. Ele produc efectele juridice stabilite prin prezenta lege.
	<i>După alineatul (2) al articolului 43 se introduce un nou alineat (3) care va avea următorul conținut:</i>

Notă: Pentru a spori încrederea în activitatea avocatului, și pentru a impune o bună disciplină în ținerea registrelor profesionale, actele întocmite de avocat trebuie să aibă putere probantă deplină. Norma propusă constituie consecința firească a propunerilor exprimate mai sus (în special cele privind art. 3).

Art. 44

Textul actual	Textul propus
	<i>Articolul 44 se modifică și va avea următorul conținut:</i>
Avocatul este obligat să restituie actele ce i s-au încredințat persoanei de la care le-a primit. (nu există)	(1) Avocatul este obligat să restituie înscrisurile ce i s-au încredințat, persoanei de la care le-a primit.
(nu există)	(2) Restituirea se va face după efectuarea unor copii, sau după caz copii legalizate după înscrisurile primite, pe cheltuiala clientului. Avocatul va alege modalitatea copierii.
(nu există)	(3) Copiile se vor păstra în arhiva avocatului în condițiile legii. Cheltuielile efectuării copiilor și cele aferente restituirii se vor suporta integral de persoana care a încredințat înscrisurile avocatului sau de către client.

Notă: Obligația avocatului privind păstrarea și restituirea înscrisurilor către client trebuie reglementată prin lege, deoarece această obligație poate excede cele prevăzute în contractul de asistență juridică, rezultând în cheltuieli suplimentare pentru client.

Este de interes public ca aceste operațiuni să fie reglementate nu numai prin statutul profesiei de avocat, dar și prin lege.

Art. 47

Textul actual	Textul propus
	<i>Articolul 47 alineatul (2) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
(2) Statutul profesiei de avocat reglementează detaliat normele aplicabile publicității făcute de avocați sau de formele de exercitare a profesiei de avocat în scopul atragerii clientelei.	(2) Avocatul are dreptul să folosească mijloace de reclamă sau de publicitate pentru a aduce la cunoștința terților forma și locul exercitării profesiei sale, în condițiile stabilite prin statut.
	<i>La articolul 47 după alineatul (2) se introduce un nou alineat (3) care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	(3) Constituie abatere disciplinară gravă orice formă de publicitate:
(nu există)	a) desfășurată în formă audio și/sau video;
(nu există)	b) care compară activitatea avocatului cu activitatea altor avocați sau alți profesioniști;
(nu există)	c) care dezvăluie clientela actuală sau anterioară a avocatului în orice fel;
(nu există)	d) care dezvăluie activitățile desfășurate în favoarea clientelei, câștigurile dobândite ca urmare a desfășurării acestei activități;
(nu există)	e) care dezvăluie onorariile practicate de avocat;
(nu există)	f) care oferă onorarii reduse fără să constituie un răspuns la o solicitare concretă de ofertă și să fie adresată direct solicitantului.

Notă: Problema reglementării publicității profesionale este una urgentă. Principiile acestei publicități trebuie cuprinse în cuprinsul legii, pentru ca mai apoi ele să poată fi detaliate în cadrul statutului, reglementarea actuală fiind lacunară.

Abuzurile răspândite în materie de publicitate profesională justifică sancționarea comportamentelor cele mai grave cu sancțiunile prevăzute pentru abaterile disciplinare grave.

Art. 59

Textul actual	Textul propus
(6) Folosirea fără drept a denumirilor "Barou", "Uniunea Națională a Barourilor din România", "U.N.B.R." ori "Uniunea Avocaților din România" sau a denumirilor specifice formelor de exercitare a profesiei de avocat, precum și folosirea însemnelor specifice profesiei ori purtarea robei de avocat în alte condiții decât cele prevăzute de prezenta lege constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.	<i>Articolul 59 alineatul (6) se abrogă, textul acestuia fiind reluat în noul Capitol VII cu titlul infracțiuni și pedepse.</i>

Notă: A se vedea nota de la art. 110 și urm.

Art. 65

Textul actual	Textul propus
	<i>Articolul 65 litera v) se modifică și va avea următorul conținut:</i>
v) adoptă, cu caracter de recomandare, tabloul onorariilor minimale pentru serviciile prestate potrivit legii de formele de exercitare a profesiei de avocat.	v) adoptă, cu caracter de recomandare, tabloul onorariilor supletive pentru serviciile prestate potrivit legii de formele de exercitare a profesiei de avocat.

Notă: Această normă este imperios necesară pentru a soluționa problema creată de reglementarea incoerentă a onorariilor minimale.

Norma, ca și cea propusă la art. 30 ajută la clarificarea acestei probleme, și la asigurarea ca funcția servită de onorariile minimale (redenumite și recalificate ca și *onorarii supletive* în propunerea noastră) să fie explicitată, ca fiind cea de a limita abuzurile în materia reducerii onorariilor de către instanțele de judecată.

După art. 65

Textul actual	Textul propus
	<i>După articolul 65 se introduce un nou articol 65¹ care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	(1) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la art. 66 literele i) și j) Consiliul U.N.B.R. dă publicității până la data de 31 martie a fiecărui an Anuarul statistic al profesiei de avocat pentru anul precedent, care se va denumi în cuprinsul prezentului articol ca "anul de referință".
(nu există)	(2) Anuarul va cuprinde următoarele informații:
(nu există)	a) numărul membrilor definitiv și stagieri ai fiecărui barou la data de 1 ianuarie și la data de 31 decembrie a anului de referință
(nu există)	b) numărul persoanelor care au dobândit calitatea de avocat stagiar sau definitiv și titlul dobândirii acestei calități pentru fiecare barou;
(nu există)	c) venitul mediu din profesie pentru fiecare barou în

	parte pe fiecare lună a anului de referință;
(nu există)	d) lista persoanelor care au deținut în cursul anului de referință calitatea de membru al consiliului baroului, cea de decan al baroului, cea de membru al Consiliului U.N.B.R., cea de membru al Comisiei permanente a U.N.B.R. și cea de participant la Congresul (congresele) U.N.B.R. organizate în cursul anului de referință;
(nu există)	e) numărul cauzelor civile și penale în care cel puțin una dintre părți a apelat la asistare sau reprezentare prin avocat;
(nu există)	(3) Prin statut se pot prevedea și alte informații suplimentare care se publică în Anuarul statistic al profesiei de avocat pentru anul de referință.
(nu există)	(4) Toate actele barourilor și ale organelor U.N.B.R. supuse publicității se publică lunar în Jurnalul Oficial al Profesiei de Avocat, în format electronic și prevăzut cu semnătură electronică extinsă. Jurnalul Oficial al Profesiei de Avocat este singura formă oficială în care aceste acte sunt publicate în format electronic, cu posibilitatea publicării lor și pe suport fizic.

Notă: Modelat pe anuarul statistic al profesiei de avocat editat de confrății din alte state (*exempli gratia* în Franța³²) ar fi binevenită publicarea datelor statistice vitale referitoare la profesia de avocat într-o publicație anuală. Astfel, penuria de date, care conduce la incoerență în reprezentarea intereselor profesiei ar fi evitată.

Având în vedere numărul mare de acte administrative care sunt adoptate de organele centrale ale profesiei de avocat, făcând dificilă urmărirea evoluției reglementărilor, normele care guvernează profesia trebuie publicate într-un loc și într-un format unitar. Din acest motiv propunem înființarea Jurnalului Oficial al Profesiei de Avocat.

După art. 84

După Capitolul VI se introduce un nou Capitol VI¹ cu titlul Infracțiuni și pedepse și cu articolele numerotate începând de la 84¹

Textul actual	Textul propus
	<i>După articolul 84 se introduce un nou articol 84¹ care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	(1) Fapta persoanei fizice sau a persoanei juridice care exercită sau prestează către persoane fizice activități specifice profesiei de avocat prevăzute la art. 3, în mod repetat, chiar și fără remunerație, cu încălcarea art. 1 alin. (2), constituie infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități prevăzută și pedepsită de art. 348 al Codului penal, care se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.
(nu există)	(2) Cu aceeași pedeapsă se pedepsește fapta persoanei fizice care exercită sau prestează activități specifice profesiei de avocat prevăzute la art. 3 către persoane juridice, chiar și fără remunerație, cu încălcarea art. 1 alin. (2), dacă cel puțin una dintre următoarele condiții este îndeplinită:

³² <https://www.cnb.avocat.fr/fr/annuaire-des-avocats-de-france> .

(nu există)	a) persoana nu are calitatea de consilier juridic, dobândită în condițiile Legii 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic cu modificările și completările ulterioare, sau
(nu există)	b) persoana nu este încadrată în muncă, pe baza unui contract individual de muncă, în calitate de consilier juridic în cadrul persoanei juridice pentru care își exercită activitatea, sau
(nu există)	c) persoana nu este înregistrată în registrul de evidență a salariaților ținut în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 500/2011 la data exercitării activității.
(nu există)	(3) Cu aceeași pedeapsă se pedepsește fapta persoanei juridice care exercită sau prestează activități specifice profesiei de avocat prevăzute la art. 3 către persoane fizice sau juridice, chiar și fără remunerație, cu încălcarea art. 1 alin. (2).
(nu există)	(4) Cu aceeași pedeapsă se pedepsește fapta persoanei fizice sau juridice care pretinde fără drept, prin presă, mass-media, sau alte mijloace de comunicare în masă că este îndreptățit, în nume propriu sau ca reprezentant al altei persoane fizice sau juridice, să exercite activități specifice profesiei de avocat prevăzute la art. 3, către persoane fizice, cu încălcarea art. 1 alin. (2).
(nu există)	(5) Cu aceeași pedeapsă se pedepsește fapta persoanei fizice care autorizează sau înregistrează barouri, alte organizații sau entități cu sau fără personalitate juridică având denumiri sau activități similare acestora, sau care sunt asemănătoare prin denumire sau prin domeniul lor de activitate formelor de exercitare a profesiei de avocat, în afara U.N.B.R. și formelor de exercitare a profesiei de avocat prevăzute de prezenta lege.

Notă: Fenomenul unic în Europa al avocaturii clandestine în masă, cum există în România trebuie suprimat prin criminalizarea activităților care au contribuit la nașterea și perpetuarea acestuia.

Este oarecum straniu că Asociația de Binefacere Bonis Potra, nu a reușit să înființeze o singură cameră a notarilor publici constituționali, deși inclusiv această activitate există în actul constitutiv al acestuia, dar a izbutit să înființeze o serie de „barouri constituționale”³³ care continuă să-și desfășoare activitatea, membrii lor nefiind sancționați cu pedepse descurajante.

Din acest motiv, se impune reprimarea prin mijloacele dreptului penal a activității de avocatură clandestină, dar și a faptelor prin care această activitate este încurajată, înlesnită și tolerată de către o multitudine de persoane.

Textul actual	Textul propus
	<i>După articolul 84¹ se introduce un nou articol 84² care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	Fapta funcționarului public, care refuză primirea împuternicirii avocațiale întocmită în condițiile prezentei legi, sau care refuză recunoașterea efectelor

³³ A se vedea A. Tamba, D. Șerban: Există, în sistemul nostru juridic, două uniuni naționale ale barourilor din România?, Studia Universitatis Babeș-Bolyai Iurisprudentia, nr. 4/2010, <http://arhiva-studia.law.ubbcluj.ro/articol/365>.

	împuternicirii avocațiale stabilite prin prezenta lege, constituie infracțiunea de abuz în serviciu și se pedepsește potrivit legii penale.
--	--

Notă: În mod paralel cu răspândirea avocaturii clandestine respectul pentru avocat și pentru activitatea sa s-au diminuat.

Împuternicirea avocațială este deseori luată în derâdere, funcționarii publici dorind să „vadă în fața lor” justițiabilul în persoană. Astfel de comportamente încurajează exercitarea de presiuni asupra justițiabilului din partea funcționarilor publici și degradează persoana avocatului transformându-l într-un biet jelbar

Din aceste motive asemenea comportamente trebuie reprimare.

Textul actual	Textul propus
	<i>După articolul 84² se introduce un nou articol 84³ care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	Folosirea fără drept a denumirilor «Barou», «Uniunea Națională a Barourilor din România», «U.N.B.R.» ori «Uniunea Avocaților din România» sau a denumirilor specifice formelor de exercitare a profesiei de avocat, precum și folosirea însemnelor specifice profesiei ori purtarea robei de avocat în alte condiții decât cele prevăzute de prezenta lege constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

După art. 107

Textul actual	Textul propus
	<i>După articolul 107 se introduce un nou articol 107¹ care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	(1) Activitățile indicate la codul CAEN 6910 și codul CAEN 8423 sunt indisponibile ca obiect de activitate al societăților prevăzute la art. 2 din Legea nr. 31/1990 cu modificările și completările ulterioare, și a persoanelor juridice reglementate de Ordonanța Guvernului nr.
(nu există)	(2) Societățile prevăzute la art. 2 din Legea nr. 31/1990 cu modificările și completările ulterioare sunt obligate ca în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi să modifice actele lor constitutive pentru a se conforma prevederilor de la alin. (1), sub sancțiunea dizolvării. Sancțiunea va fi aplicată și din oficiu.

Notă: Deși activitatea de prestare a serviciilor juridice este rezervată în favoarea unor profesii libere, reglementate prin lege multe societăți încă asemenea activități. Este imperios necesară ca aceste activități să nu poată fi desfășurate decât de către liberii profesioniști.

Textul actual	Textul propus
	<i>După articolul 107¹ se introduce un nou articol 107² care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	(1) Uniunea Națională a Notarilor din România și Camerele Notarilor Publici oferă acces permanent și gratuit către U.N.B.R., barourile membre ale U.N.B.R. și formelor de exercitare a profesiei de avocat, la Registrul național notarial de evidență a procurilor și revocărilor acestora în vederea verificării calității de mandatar a unor persoane și a

	depistării persoanelor care exercită fără drept profesia de avocat.
(nu există)	(2) U.N.B.R., barourile membre ale U.N.B.R. și formele de exercitare a profesiei de avocat vor avea dreptul să cunoască numele sau denumirea, domiciliul, reședința sau după caz sediul principal și secundar, codul numeric personal sau codul unic de identificare al mandatarilor înregistrați în Registrul național notarial de evidență a procurilor și revocărilor acestora.
(nu există)	(3) Uniunea Națională a Notarilor din România va sesiza U.N.B.R. și baroul membru determinat după domiciliul mandatarului, în termen de 10 zile, de fiecare dată când constată că un mandatar beneficiază de mai mult de 2 mandate autentice notariale primite în decursul unui an, sau de mai mult de trei mandate autentice notariale primite în decursul a 2 ani consecutivi, dacă aceste mandate au fost acordate fără legătură cu procedura notarială succesorală sau cu activitatea mandantului desfășurată în calitate de profesionist.

Notă: Avocatura clandestină este încurajată și înlesnită de neglijența notarilor publici, care permit încheierea în șir a procurilor speciale în favoarea unor mandatar, din partea a mai multor mandanți, aparent cu titlu gratuit.

Acești „procuriști”, de multe ori fără pregătire juridică, apoi se prezintă ulterior în fața organelor administrației publice și a instanțelor de judecată exercitând în mod sistematic și organizat, fără drept, profesia de avocat. Acest comportament notarial trebuie să înceteze, motiv pentru care se impune acordarea posibilității către UNBR și barourile membre să monitorizeze numărul procurilor emise, în special când obiectul lor derivat nu are nicio legătură cu procedurile notariale succesoriale.

Este greu de crezut ca anumite persoane ar desfășura în mod sistematic dar totuși gratuit activități specifice unor mandatar cu procură specială autentică. Emiterea unor asemenea procuri contribuie la fenomenul evaziunii fiscale.

Textul actual	Textul propus
	<i>După articolul 107² se inserează un nou articol 107³ care va avea următorul conținut:</i>
(nu există)	(1) Inspekția Muncii oferă acces permanent și gratuit către U.N.B.R. și barourile membre la baza de date organizată conform Hotărârii Guvernului nr. 905/2017 privind registrul general de evidență a salariaților, pe baza unor aplicații de interogare specifice, cu asigurarea măsurilor de protecție a datelor cu caracter personal, în temeiul art. 11 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 905/2017 în vederea depistării persoanelor care exercită fără drept profesia de avocat.
(nu există)	(2) Inspekția Muncii va sesiza U.N.B.R. și barourile membre ori de câte ori constată prin interogarea bazei de date organizată pentru evidența registrelor generale de evidență a salariaților, sau în urma altor verificări, că:
(nu există)	a) un salariat a fost încadrat în muncă, concomitent sau succesiv, în calitate de consilier juridic sau juriconsult, la mai mult de 2 angajatori în decursul unui an calendaristic, sau la mai mult de 4 angajatori

	în decursul a doi ani calendaristici consecutivi;
(nu există)	b) un salariat este încadrat în muncă în calitate de consilier juridic cu o durată a timpului de muncă ce depășește durata de 48 de ore pe săptămână, durata maximă legală a timpului de muncă, inclusiv orele suplimentare, stabilită de art. 114 alin. (1) din Codului Muncii.
(nu există)	(3) Salariatul va fi considerat ca încadrat în muncă în calitate de consilier juridic ori de câte ori este încadrat în muncă în vreuna dintre ocupațiile clasificate în codurile 261102 (jurisconsult) sau 261103 (consilier juridic) stabilite de Ordinul 1.832 din 6 iulie 2011 al Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale privind aprobarea Clasificării ocupațiilor din România - nivel de ocupație (șase caractere), sau ori de câte ori desfășoară faptic activitatea de consilier juridic sau jurisconsult.

Notă: Un alt izvor al avocaturii clandestine este constituit de persoane care sunt angajate de către multiple societăți comerciale în același timp, dar cu titlu ocazional, în calitate de consilier juridic sau jurisconsult, pe durata exercitării activității în cazuri concrete. În acest mod, consilierul juridic, angajat „în șir” exercită de fapt profesia de avocat, față de multipli angajatori deodată sau succesiv.

Or, exigențele dictate de legiuitor pentru accesul în profesia de avocat și pentru exercitarea acestei profesii sunt instituite pentru a diferenția între avocații care își desfășoară activitatea pe baza unor contracte de asistență juridică, în calitate de liberi profesioniști care nu se subordonează clientului din punct de vedere profesional, și între consilierii juridici și jurisconșulții care sunt prepuși angajatorilor lor, în virtutea raportului de muncă.

Este de nepermis, ca persoane care nu îndeplinesc exigențele impuse profesiei de avocat totuși să exercite această profesie, prin fraudă la lege.